

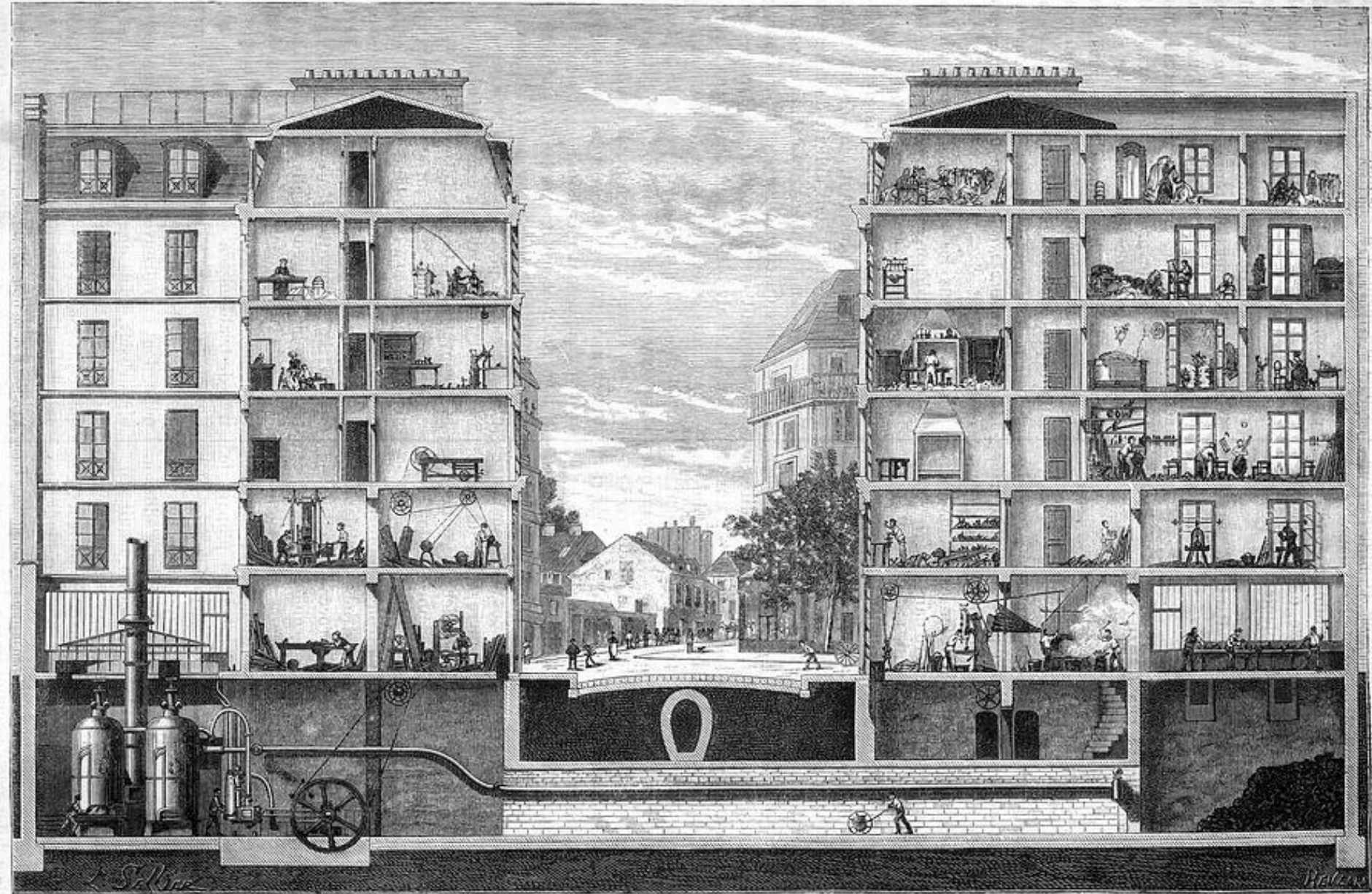

Ruimtelijke meerwaarden van transitieopgaven

Toepassing PBL Methodiek
Planobjectivering

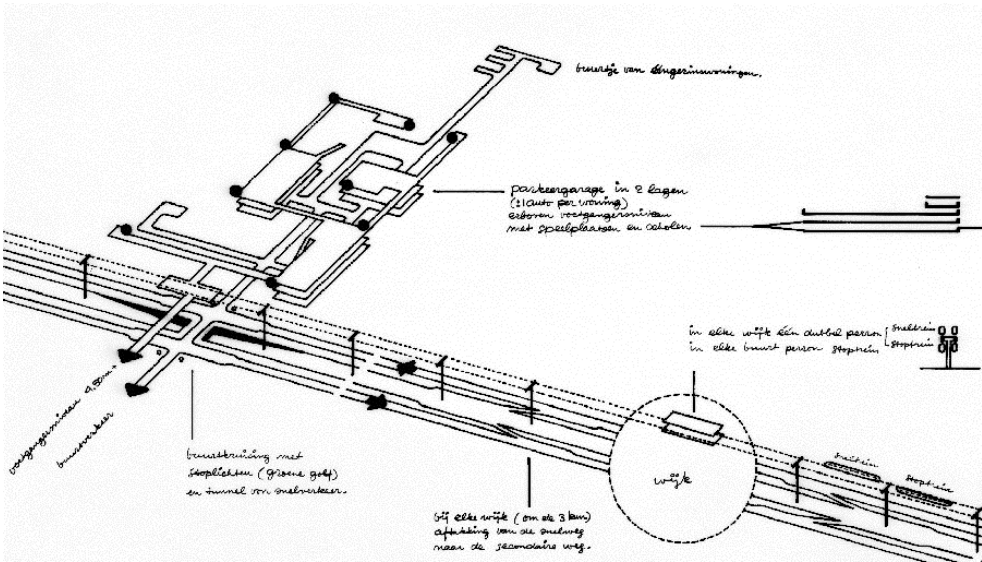
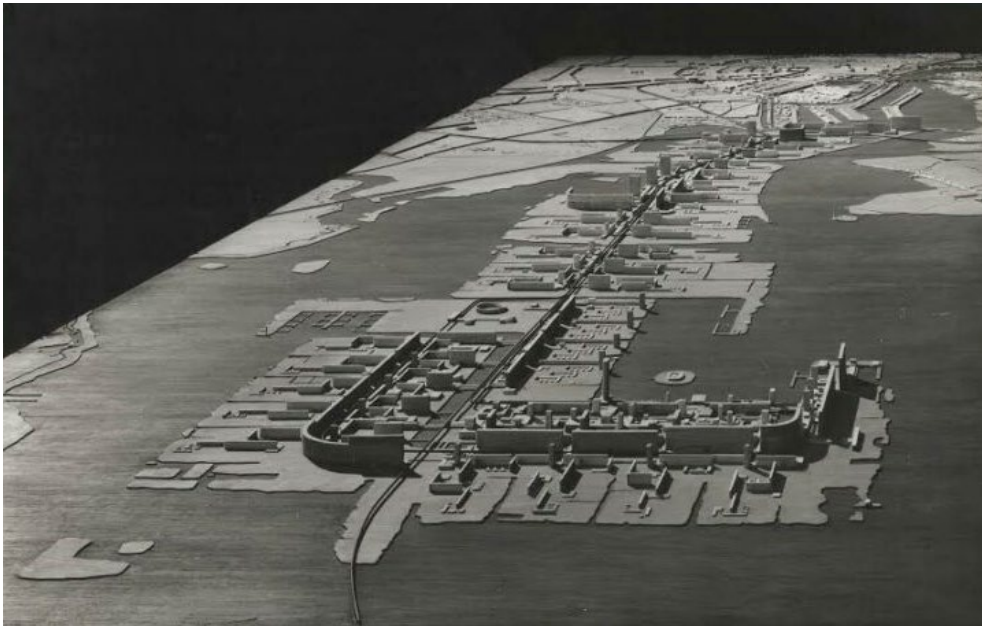
Like Bijlsma, 21 november 2023

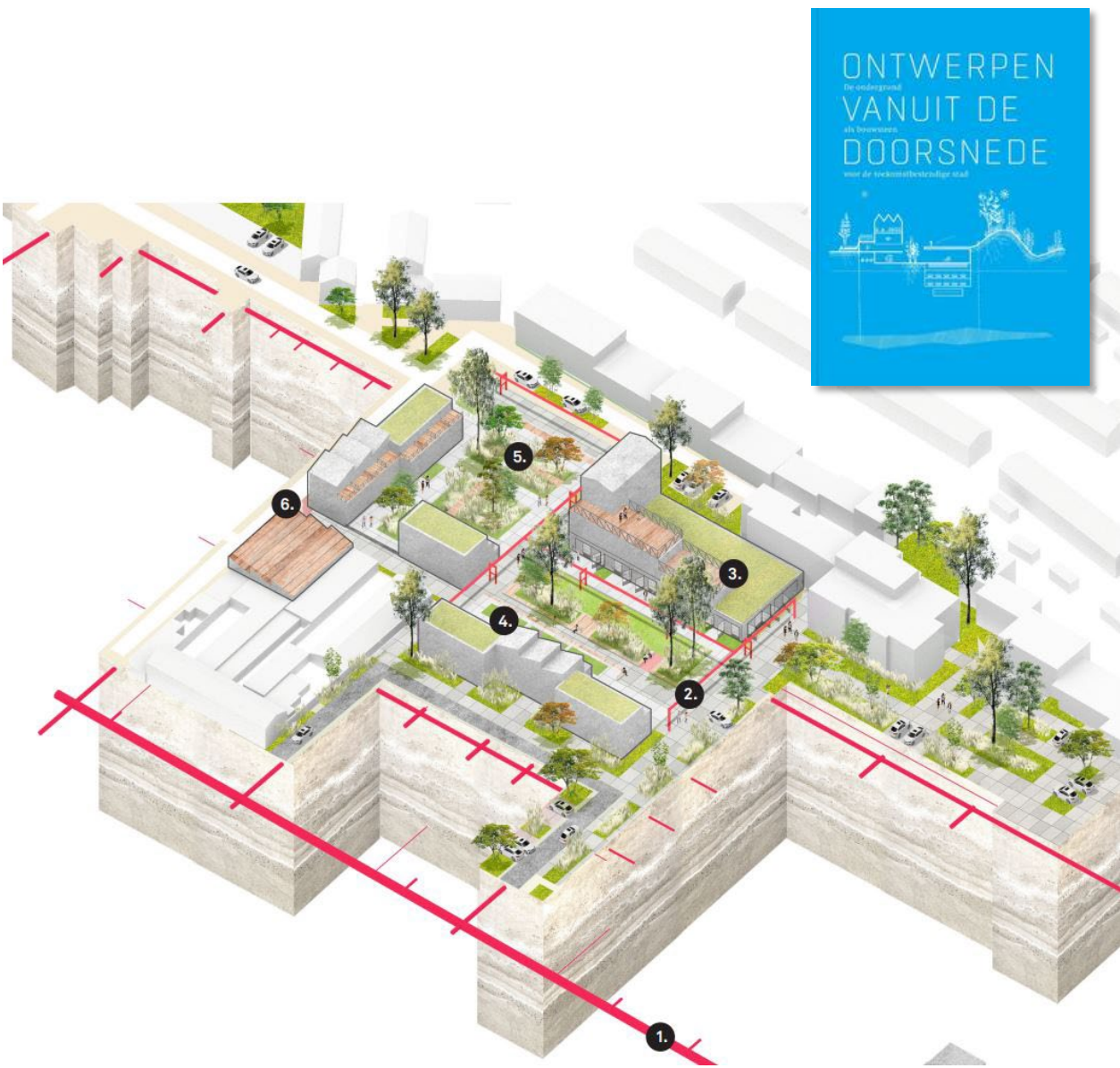
Maisons industrielles du faubourg Saint-Antoine, à Paris. — D'après un dessin de M. Armengaud aîné.

Transitie opgaven: energie, mobiliteit, klimaat, circulaire economie

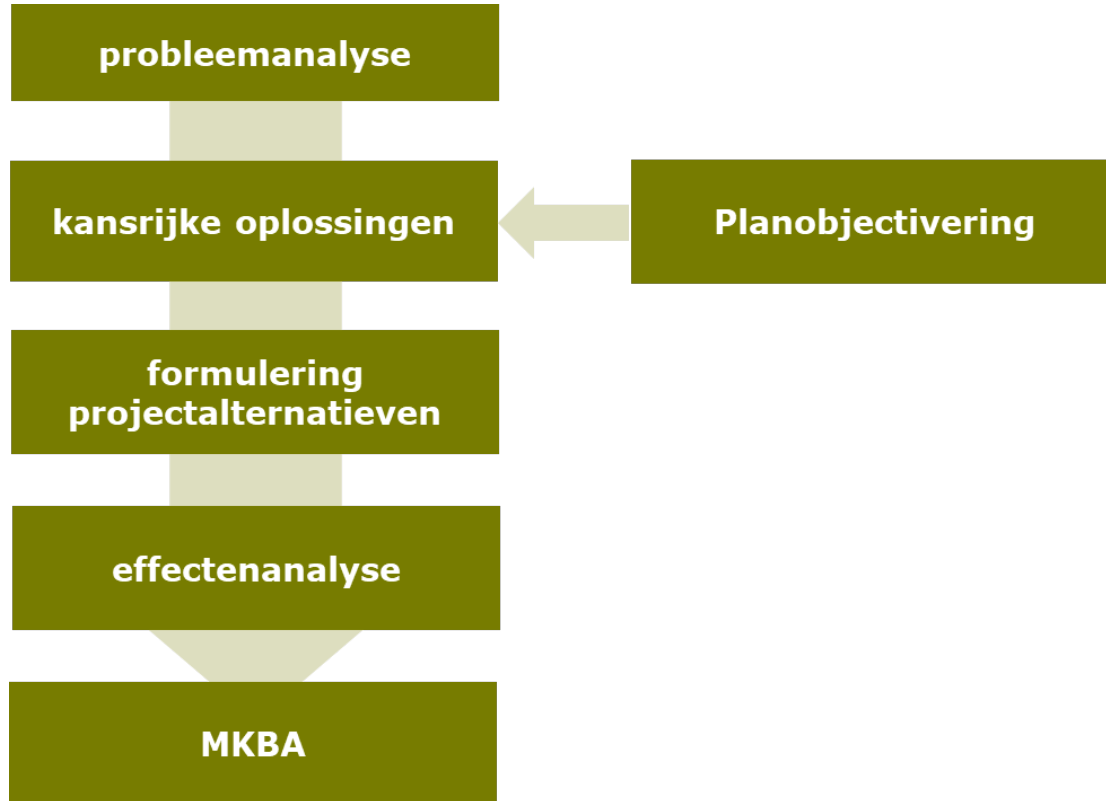
Bron: studie Pampus, Bakema

Transitie opgaven: energie, mobiliteit, ecologie, circulaire economie

Bron: Studie Nazareth, team Grondwerk en gemeente Maastricht

Transitie opgaven: energie, mobiliteit, ecologie, circulaire economie

Planobjectivering: benoemen 'zachte' ruimtelijke waarden

- Ruimtelijk afwegingskader met kennis en kunde uit verschillende ruimtelijke disciplines
- Verbeteren plan- en besluitvorming door structureren dialoog tussen disciplines en belanghebbenden

Planverkenning	Planevaluatie
<ul style="list-style-type: none"> • Hoofddoel is verbreden: meekoppelende beleidsdoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Hoofddoel is evalueren
<ul style="list-style-type: none"> • Duurzaamheidsdoelen (SDGs) staan voorop	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsdoelen staan voorop
<ul style="list-style-type: none"> • Deelnemers: brede groep belanghebbenden	<ul style="list-style-type: none"> • Deelnemers: kleine groep experts
<ul style="list-style-type: none"> • Globaal programma en fasering als input	<ul style="list-style-type: none"> • Specifiek programma en fasering als input
<ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke voorwaarden en afhankelijkheden benoemen	<ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke voorwaarden scoren en evalueren planconsistentie

Planobjectivering: benoemen 'zachte' ruimtelijke waarden

- Planevaluatie: scoren ruimtelijke consistentie via expert judgement
- Planverkenning: verrijken planvarianten met brede groep betrokkenen en experts

Woningbouwaantallen tot 2040 voor de zeven regio's en veertien grootschalige woningbouwgebieden

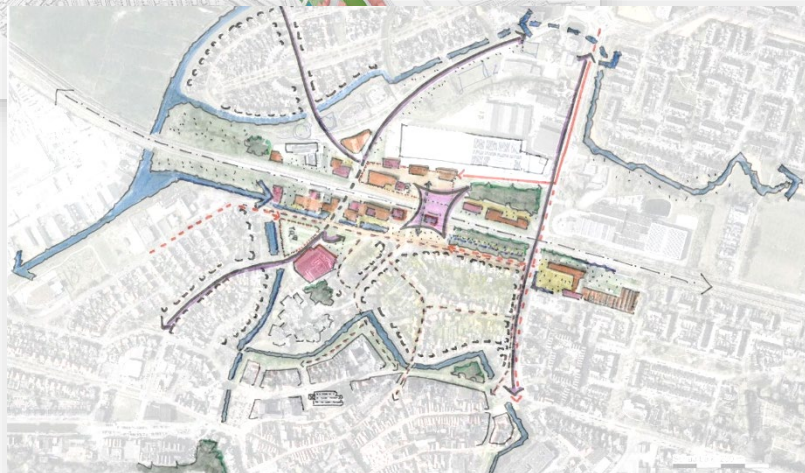

Casus: Verstedelijking knooppunten

- Afstemming verstedelijking en mobiliteit
- Kansen voor meekoppelende publieke doelen
- Benoemen ruimtelijke randvoorwaarden

Verstedelijking knooppunten: verkenningen op drie locaties

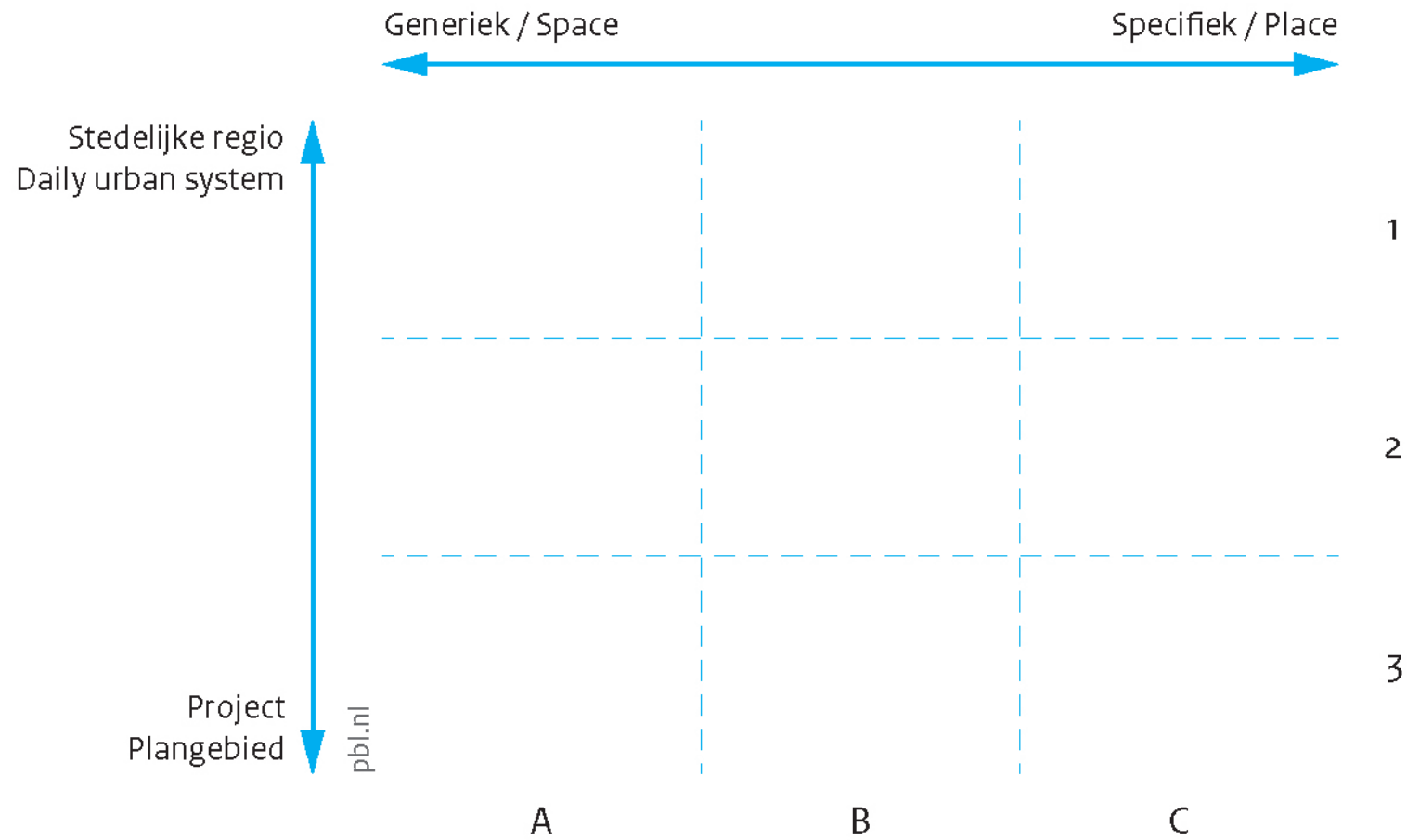
- Utrecht CS
- Feijenoord XL
- Steenwijk

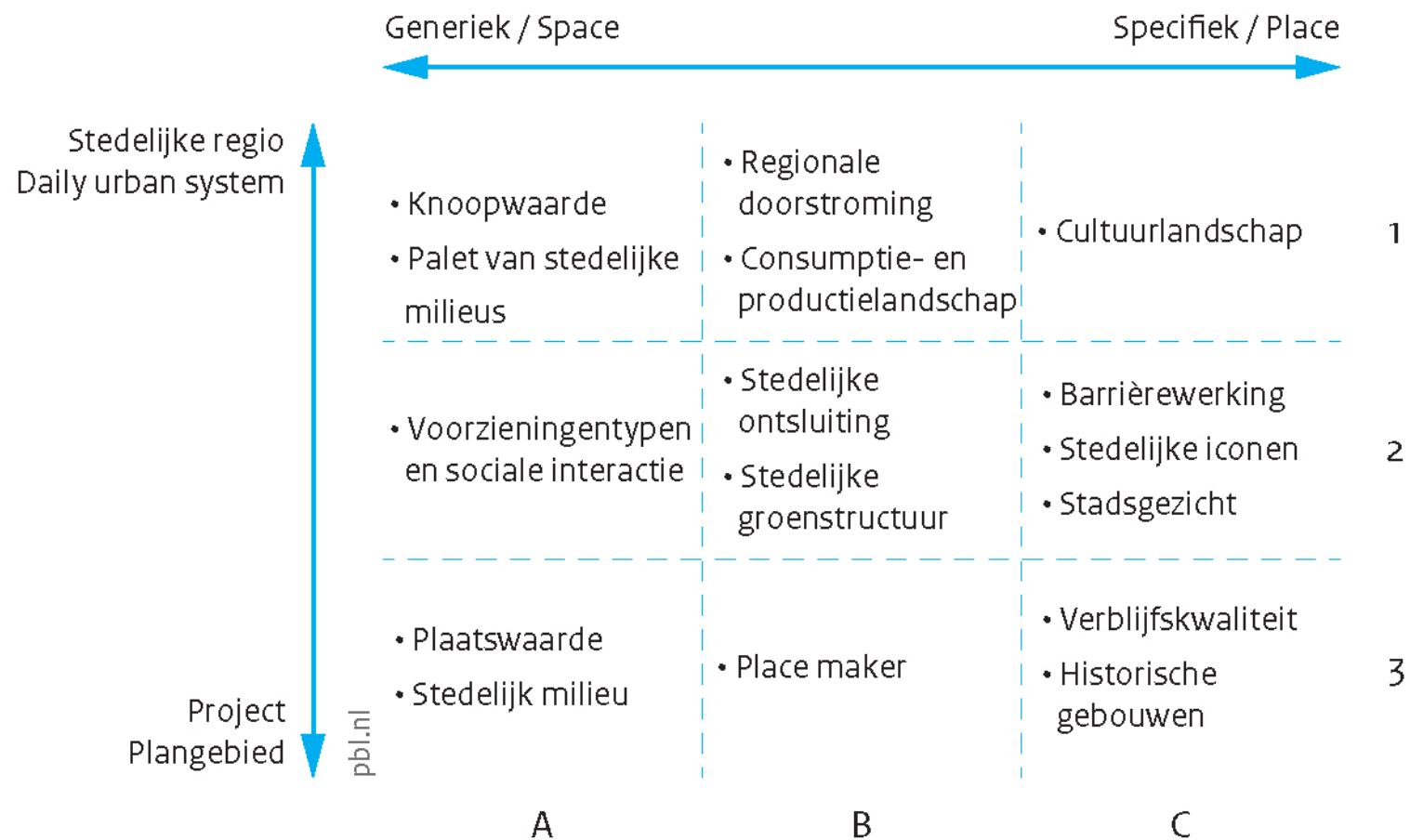

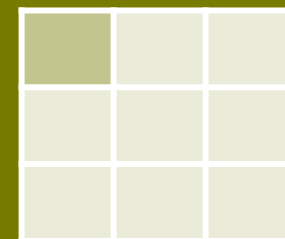
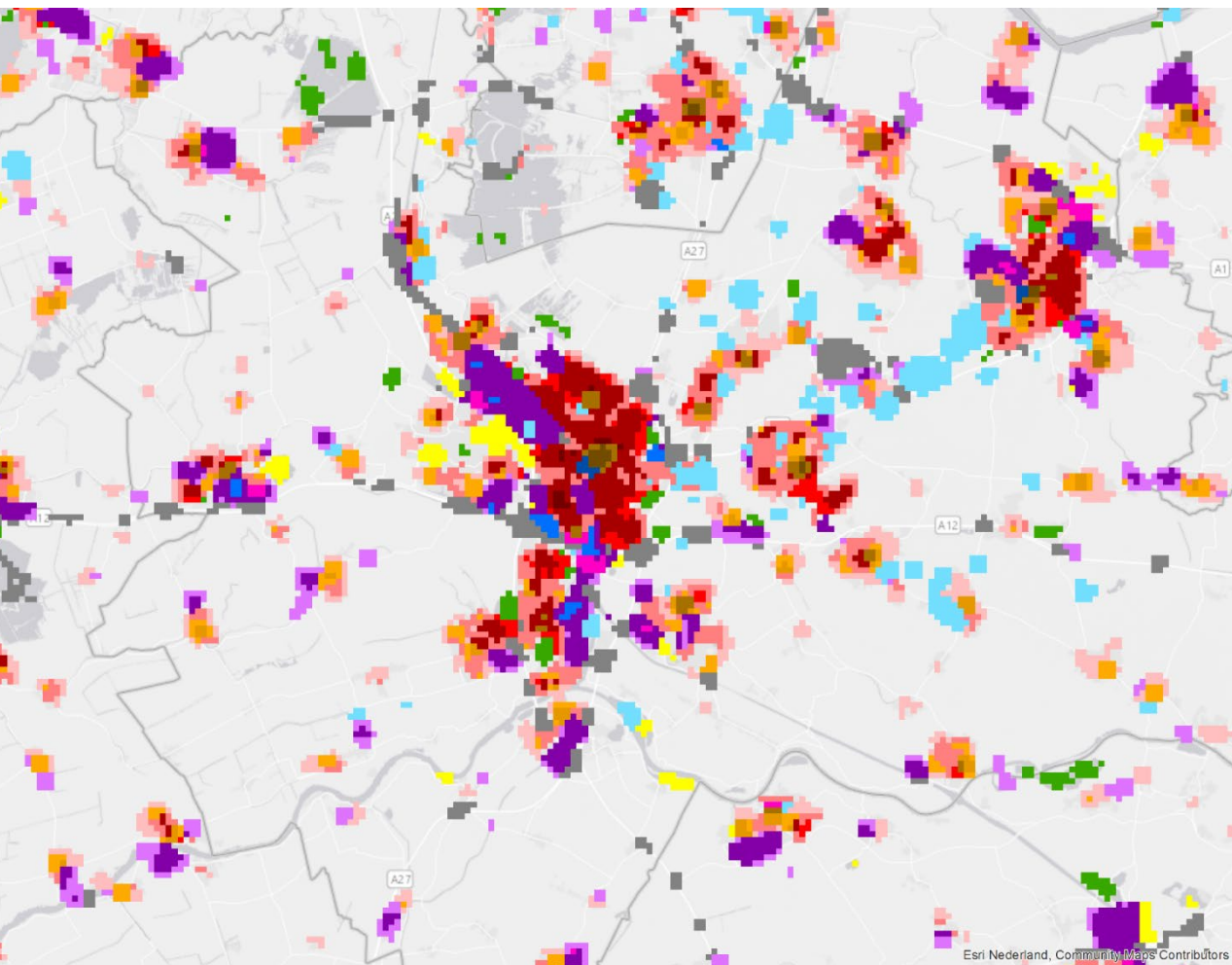

Rijen en kolommen in planobjectiveringsmatrix

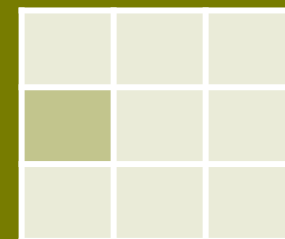
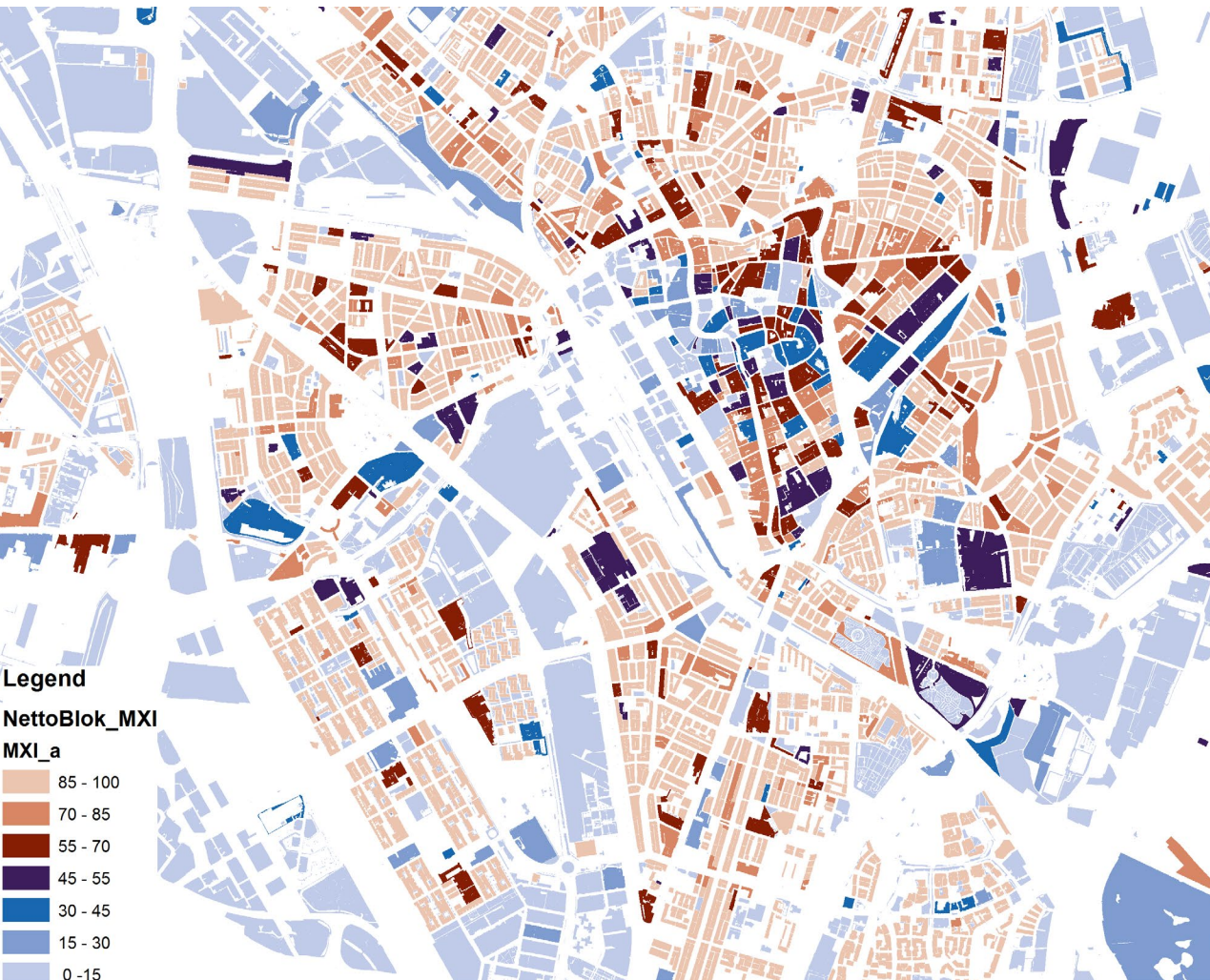
Prioriteren van cellen – Benoemen van kansen en risico's

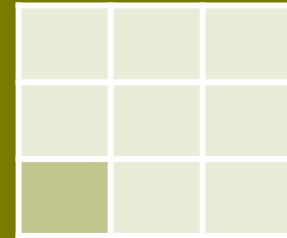
A1

Palet van stedelijke milieus op regionaal schaalniveau

A2

Programmering op
blokniveau:
functiemenging wonen-
werken

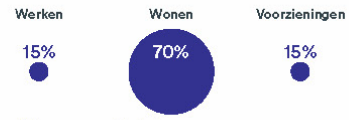

A3 Specifiek woon-werk milieu

Guiding Principles Metro Mix | Advies

Overzicht gemengde stedelijke milieus

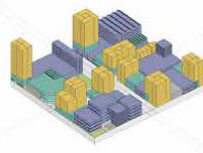
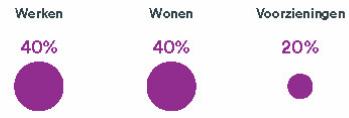
Metropolitaan Wonen

FSI > 1,0 op gebiedsniveau.

5 minuten fietsen (1.200m) van een centraal station met internationale trein & 5 minuten fietsen van een grootstedelijke binnenstad.

Gemengd Zakendistrict

FSI > 1,0 op gebiedsniveau.

5 minuten lopen (300m) van een centraal station met internationale trein.

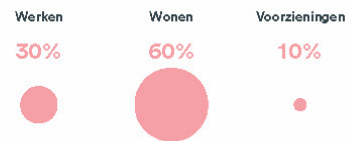
Innovatiedistrict

Ten minste 1.000 mensen die aan min of meer eenzelfde thema werken op loopafstand van elkaar (circa 300 meter).

< 10 minuten lopen vanaf een HOV-halte met een directe verbinding met een centraal station met internationale trein.

'Gewoon' gemengd stedelijk milieu

Quartier Massena, Parijs

Andere mogelijke referenties:

Oerlikon, Zurich

Ile-de-Nantes, Nantes

Old Street station & the City, Londen

Andere mogelijke referenties:

Boulogne Billancourt, Parijs

Porta Nuova, Milaan

Navy Yard, Brooklyn NYC

Andere mogelijke referenties:

Exhibition Rd (V&A en ICL), Londen

Hackney, Londen

Hackney, Londen

Cruquuseiland, Amsterdam

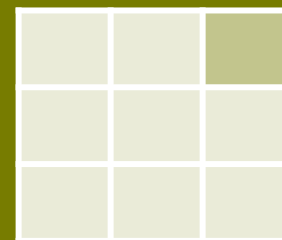
Andere mogelijke referenties:

Hackney Wick, Londen

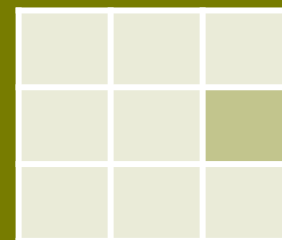
Nordhavn, Copenhagen

Glattpark, Zurich

Bron: CRA (2022) Metro Mix

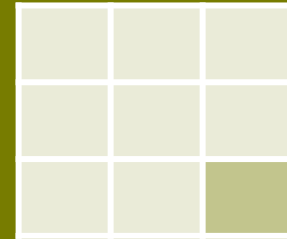

C1 Regionaal cultuurlandschap

C2

Stedelijke groenstructuren

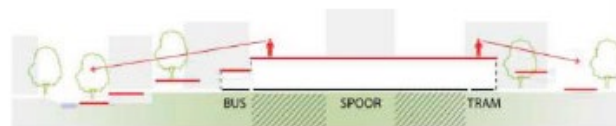

C1 Verplaatsingskwaliteit en verblijfskwaliteit

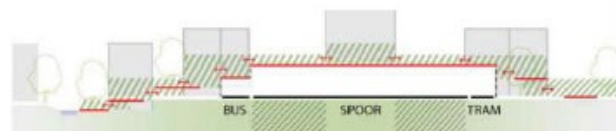
GETRAPPT ONTSLUITEN

HOOGTE, ZICHT & PERSPECTIEF

ADRESSEN OP IEDER NIVEAU

FUNCTIESTAPELING

- Minder geluid en trillingen, hogere luchtkwaliteit door afdekking (Gezondheid)
- Toegankelijke openbare ruimten, betaalbare woningen en publieke voorzieningen (Rechtvaardigheid en insluiting)
- Ruimte voor bewonersinitiatief (Duurzame gemeenschappen)
- Aansluiting voor stedelijke groenstructuren (Biodiversiteit)
- Specifiek werkmilieu en innovatieve werkgelegenheid (Regionale economische groei)

Mogelijke meekoppelende waarden:

duurzame stedelijke ontwikkeling op de lange termijn

- Ruimtelijke overmaat en flexibiliteit (B3)
- Passende ruimtelijke programmering (A2)
- Laadvermogen bestaande infrastructuren (B2)
- Aanvulling regionaal profiel wonen-werken (B1)
- Aansluiting landschappelijke structuren (C1)

Ruimtelijke condities voor het realiseren van deze waarden

- projectniveau
- stedelijk niveau
- regionaal niveau

Ruimtelijke desinvesteringen ook van belang!

- Ordenen van de variëteit aan opgaven en oplossingen:
  - Type vraagstelling / opdrachtgeverschap
  - Ruimtelijke afhankelijkheden en samenhangen
  - Type oplossingen
- Verkennen ruimtelijke kansen / risico's van oplossingen door verbindingen te leggen tussen schaalniveaus en ruimtelijke disciplines
  - Regio / Stad / Project
  - Leefwereld / Systeemwereld
- Optimaliseren van plan(onderdelen)

Toepassing Planobjectivering bij ontwerpend onderzoek: systematische verkenning

Transitieopgaven in de
bestaande stad:

Stedenbouwkundig
perspectief op:

- systeemverandering
(governance, proces)
- interactie met context
(leefomgeving, baukultuur)

Bron: Lacaton Vassal, RFAC Dunkerque

Ruimtelijke meerwaarden van transitieopgaven

Bedankt voor uw aandacht!

Meer informatie:

Like.Bijlsma@pbl.nl

